

MARIJO ROŠIĆ*

Perspektive Republike Hrvatske u suradnji putem EUROPOL-a¹

Sažetak

Republika Hrvatska je formiranjem Odsjeka EUROPOL-a u Odjelu za međunarodnu policijsku suradnju Uprave kriminalističke policije u rujnu 2006. godine i faktično započela s provedbom međunarodnog ugovora o suradnji s Europskim policijskim uredom – EUROPOL-om. Konkretni operativni pomaci u uzajamnoj suradnji značajnije se ogledaju od trenutka upućivanja policijskog časnika za vezu RH u sjedište EUROPOL-a u ožujku 2008. godine. S obzirom na sve istaknutiju ulogu EUROPOL-a kao središnjeg tijela EU u borbi protiv najtežih oblika kriminala, autor analizira postojeću pravnu osnovu koja uređuje funkcioniranje EUROPOL-a te daje usporedni prikaz Odluke Vijeća o osnivanju EUROPOL-a koja bi ubuduće trebala predstavljati pravni okvir za funkcioniranje EUROPOL-a. Zaključno, uzimajući u obzir postojeći pravni status Republike Hrvatske u suradnji s EUROPOL-om te značaj odredaba Lisabonskog ugovora kojim se kaznenopravne osnove budućeg funkcioniranja EU značajno mijenjaju, autor daje kratak osvrt na značajke i perspektive buduće suradnje RH s EUROPOL-om.

Ključne riječi: *Međunarodna policijska suradnja, Međunarodna policijska razmjena podataka, EUROPOL – Europski policijski ured, Schengenski provedbeni sporazum, Ugovor o Europskoj uniji iz Maastrichta, Konvencija o EUROPOL-u, Dopunski Protokoli uz Konvenciju o EUROPOL-u (pranje novca, zajednički istražni timovi, Danski protokol), Analitičke radne datoteke, Lisabonski ugovor, Organizirani kriminal, Časnik za vezu, Švedska inicijativa, Prümški sporazum.*

---

* Marijo Rošić, dipl. pravnik i dipl. kriminalist, načelnik Odjela za međunarodnu policijsku suradnju u Upravi kriminalističke policije MUP-a RH, član pregovaračkog tima Vlade RH za poglavlje Pravda, sloboda i sigurnost.

¹ Konvencija o EUROPOL-u je ratificirana od svih tadašnjih država članica EU te je stupila na snagu 1. listopada 1998. godine. U punoj "operativnoj" funkciji EUROPOL djeluje od 1. srpnja 1999. godine. Članak je pisan povodom 10 godina operativne djelatnosti EUROPOL-a i zajedničkog rada Republike Hrvatske s EUROPOL-om temeljem sporazuma o strateškoj i operativnoj suradnji.

UVOD

Porast totaliteta kriminala, posebno njegovih najtežih oblika, te pojava novih oblika kaznenih djela, značajke su slike stanja i kretanja kriminala od druge polovice XX. stoljeća². Promatramo li stanje i kretanje kriminala u širem, međunarodnom kontekstu, uočljivo je nekoliko značajki: porast ukupnog broja kaznenih djela; visok stupanj unutarnje, najčešće hijerarhijske organiziranosti s jasnom podjelom aktivnosti; međunarodni značaj kriminalnih aktivnosti zbog sve bolje povezanosti svih krajeva svijeta u razmjeni robe, putnika i informacija; porast mladih počinitelja kaznenih djela i dr³. Mjere koje su države članice Europske unije (tada Europske ekonomske zajednice) početkom 90-ih godina pokušale poduzeti kako bi formirale prostor zajedničke sigurnosti u borbi protiv najtežih oblika kriminala, bile su na određeni način "zakašnjela reakcija" na kriminal koji je nanesen kroz tranzicijske procese iz susjedstva, ali i kroz velike političke i gospodarske promjene koje su zahvatile Europu koncem XX. stoljeća. Uzimajući u obzir dinamiku kojom pristupaju nove države članice u zajednički ekonomski, ali i sigurnosni prostor, Europska ekonomska zajednica se nužno suočava s potrebom definiranja zajedničke strategije u borbi protiv kriminala. Sigurnosni aspekt buduće Europske unije postaje jedan od najznačajnijih stupova Ugovora o Europskoj uniji usvojen na zasjedanju Europskog vijeća u Maastrichtu 9. i 10. prosinca 1991. godine. Ugovor u osnovi počiva na temeljima Zajedničke vanjske i sigurnosne politike, jačanju suradnje na području pravosuđa, unutarnjih poslova, te daljnjem jačanju ekonomske i monetarne Unije. Dana 7. veljače 1992. godine u Maastrichtu je potpisan Ugovor o Europskoj uniji koji je stupio na snagu 1. studenoga 1993. godine. Ulaskom Austrije, Finske i Švedske u Europsku uniju, prostor se širi na 15 država članica⁴.

Međunarodna policijska suradnja onoga doba mogla se razvijati u dva smjera: uspostavom sustava mjera traganja (potraga i objava) i ubrzanim načinima razmjene podataka između država članica. Dinamičnom razvoju međunarodne policijske suradnje doprinijelo je i sklapanje sporazuma o posebnim oblicima suradnje u suzbijanju terorizma, nezakonite trgovine opojnim drogama i organiziranog kriminaliteta⁵.

Nesporno je kako se dinamičan razvoj međunarodne policijske suradnje značajno isprepleće s "međunarodno kaznenopravnom suradnjom"⁶, u određenim situacijama već i u stadiju izvida, ali češće u stadijima prije ili nakon donošenja sudskih odluka u kaznenom postupku.

Potpisivanje Sporazuma o provođenju Schengenskog sporazuma u Schengenu 19. lipnja 1990. godine kojim je ukinuta carinska kontrola na graničnim prijelazima među državama članicama EEZ-a, predstavljalo je veliki pomak u daljnjem jačanju policijske suradnje ali i dokaz da su države bile spremne dio svoga, do tada neporecivoga suvereniteta, prenijeti na neka druga, "nacionalna" tijela. Implementacija već navedenoga

---

² Horvatić, Ž., Djelovanje međunarodnih organizacija u suzbijanju kriminala, Zagreb, Pravni fakultet u Zagrebu, 2002., 6.

³ Ibid. 2.

⁴ Fontaine, P., Europa u 12 lekcija, Bruxelles: Europska komisija, Opća uprava za tisak i komunikacije, 2006.

⁵ Krapac, D., Međunarodna kaznenopravna pomoć, Zagreb, Narodne novine, 2006., 12.

⁶ Više o ovom pojmu vidi u: Degan V. Đ., Pavišić B., Međunarodno kazneno pravo. Rijeka, 2005.

Schengenskog sporazuma iz 1990. godine (poznat i kao Drugi schengenski sporazum) nije tekla glatko jer se puna primjena njegovih odredbi očekivala već 1. siječnja 1993. godine. Ipak, države članice EEZ-a postupno pristupaju schengenskim sporazumima: Italija (27. studenog 1990.), Španjolska i Portugal (26. lipnja 1991.), Grčka (6. studenog 1992.), Austrija (28. travnja 1995.), Danska, Švedska i Finska (19. prosinca 1996., uvjetujući ulazak očuvanjem slobodnog osobnog prometa unutar Nordijske unije putnih isprava) te Norveška i Island (19. prosinca 1996., uz poseban status jer nisu države članice Europske unije)⁷.

U takvim uvjetima, u okviru trećeg stupa EZ-a, počinje jačati ideja o potrebi stvaranja zajedničkog tijela za borbu protiv terorizma, nezakonite trgovine drogom i drugih teških oblika međunarodnog kriminala⁸.

Ulogu EUROPOL-a, kao međunarodne policijske organizacije s pravnim subjektivitetom, treba promatrati kao dio sustava prava Europske unije koji uređuje područje policijske suradnje koje je usko povezano s borbom protiv organiziranog kriminala i terorizma, a čije se djelovanje posredno proteže i na ostala područja prava Europske unije koja uređuju pravdu, slobodu i sigurnost (imigracijska politika, azil, schengenski provedbeni sporazumi i vanjske granice Europske unije, pravosudna suradnja u kaznenim i građanskim stvarima⁹). Značaj i uloga EUROPOL-a u sustavu javne sigurnosti Europske unije svakako će porasti što je razvidno već iz same činjenice da su države članice, svjesne potrebe ubrzanja mehanizama donošenja odluka, pristale da budući pravni okvir rada EUROPOL-a ne bude "tromi" mehanizam Konvencije, nego da se sva pravna pitanja funkcioniranja i eventualnih izmjena rada EUROPOL-a uređuju Odlukom Vijeća¹⁰. Dodamo li tome veliku mogućnost stupanja na snagu Lisabonskog ugovora¹¹ kojim se uvodi postupak suodlučivanja Europskog parlamenta i Vijeća kvalificiranom većinom, čak i u tzv. trećem stupu u kojem je predviđeno isključivo jednoglasno odlučivanje – mehanizmi donošenja odluka bi se ubrzali što bi u konačnici rezultiralo jačanjem uloge europskih institucija, ali i odricanjem država od isključivoga suvereniteta u području javne sigurnosti.

---

⁷ "Velika Britanija, Irska (i donekle Danska) ustrajavale su na stajalištu da se prelaženje unutarnjih granica može odnositi samo na državljane zemalja članica, ali ne i državljane trećih država. Riječ je i o tome da Velika Britanija odbija uvesti za sve građane nošenje identifikacijskih isprava te se protivi ukidanju kontrola na unutarnjim granicama. Iako nisu formalno članice Schengenskog sporazuma, na Veliku Britaniju i Irsku kao članice Europske Unije primjenjivao se Sporazum iz Amsterdama. Prema sporazumu iz Amsterdama Velika Britanija i Irska moći će zadržati dopunske kontrole na svojim granicama. Useljavanje, vize, politički azil, suradnja civilnog sudstva, suradnja kaznenih sudova i policijska suradnja ostat će stvar nacionalnih vlada, koje se obvezuju da će na tim područjima ojačati suradnju." (Ivanda, S., Schengenski sporazumi i unutarnja sigurnost, MUP RH, Zagreb, 2001., 45.)

⁸ Opširnije o razvoju policijske i pravosudne suradnje nakon Maastrichta vidi u: Ivanda, S., Dragović, F., Suradnja policije i pravosuđa u Europskoj uniji od Maastrichta do danas, Policijska i sigurnost, 1-3, 2003., 43.-60.

⁹ Ugovorom iz Amsterdama 1997. godine dio *acquisa* trećeg stupa prebačen je u prvi stup: carina, zaštita financijskih interesa Europske unije (prijevara), azil, vize, imigracije, pravosudna suradnja u građanskim stvarima. Schengenski *acquis* je i dalje ostao uključen u treći stup.

¹⁰ Europsko vijeće – glavno zakonodavno tijelo Europske unije sastavljeno od šefova država i vlada država članica i predsjednika Komisije.

¹¹ Reformski ili Lisabonski ugovor (*Treaty of Lisbon*, OJ C 306/1 od 17. prosinca 2007. godine).

1. NASTANAK EUROPOL-a

EUROPOL je osnovan kao prva ustanova trećeg stupa Europske unije. Pravnu osnovu za formiranje EUROPOL-a čini članak K.1. Ugovora o Europskoj uniji iz Maastrichta od 1992. godine¹² kojim su određena i područja od zajedničkog interesa za Europsku uniju:

1. politika azila
2. pravila koja reguliraju prelazak osoba preko vanjskih granica država članica i provedbu granične kontrole nad njima
3. imigracijska politika i politika prema državljanima trećih država:
  - a) uvjeti ulaska i kretanja državljana trećih država na državnom području država članica
  - b) uvjeti nastana državljana trećih država na državnom području država članica, uključujući spajanja obitelji i pristup zapošljavanju
  - c) borba protiv nezakonita useljavanja, nastana i obavljanja posla od strane državljana trećih država na državnom području država članica
4. borba protiv ovisnosti o drogi, ukoliko nije regulirana odredbama točaka 7.-9.
5. borba protiv prevara međunarodnih razmjera, ukoliko nije regulirano odredbama točaka 7.-9.
6. pravosudna suradnja u građanskim stvarima
7. pravosudna suradnja u kaznenim stvarima
8. carinska suradnja
9. policijska suradnja u svrhu sprječavanja i borbe protiv terorizma, nedopuštenog prometa drogama i drugih ozbiljnih oblika međunarodnog kriminala, uključujući po potrebi, određene oblike suradnje carina, vezano za sustav Europske unije za razmjenu informacija unutar Europskog policijskog ureda (EUROPOL-a).

Člankom K.7. se nadalje, na određen način, države pozivaju na daljnje jačanje suradnje u pravosuđu i unutarnjim poslovima, jer se u navedenom članku govori kako propisi iz glave VI. Suradnja u području pravosuđa i unutarnjih poslova: "... ne smiju spriječiti osnivanje i razvoj bliže suradnje između dviju ili više država članica sve dok takva suradnja nije u sukobu i ne sprječava suradnju o kojoj je riječ u navedenom poglavlju."

Zadaće i nadležnosti nadalje su definirane Deklaracijom o policijskoj suradnji koja je bila sastavni dio Maastrichtskog sporazuma. Budućem EUROPOL-u se ne podjeljuju ovlasti za obavljanje vlastitih operativnih aktivnosti (premda je prvotni njemački prijedlog predviđao formiranje europske nadnacionalne policijske službe po uzoru na američki FBI), nego se ističe kako "će države članice žurno usvojiti praktične mjere" kojima bi se dala podrška nacionalnim istražnim i sigurnosnim službama u koordinaciji aktivnosti, posebice potraga i istraga, formiranju baza podataka, obavljanju ujednačenih analiza i procjena informacija, objedinjavanju i analizi nacionalnih programa prevencije za potrebe svih država članica radi izrade zajedničkih strategija prevencije te mjera za unaprjeđenje obuke, forenzike i kriminalističkih evidencija.

Formiranje baza podataka i početak operativne razmjene osobnih podataka bilo je moguće pravno uobličiti tekстом kojega su trebale prihvatiti sve države članice. Tako

---

¹² Glava VI., čl. 31. revidirane verzije Ugovora o Europskoj uniji.

nastaje Konvencija o formiranju Europskog policijskog ureda¹³ koju Vijeće ministara pravosuđa i unutarnjih poslova donosi 26. srpnja 1995. godine. Kako bi se spori proces ratifikacije ubrzao, na njemački prijedlog pristupilo se formiranju EUROPOL-ove službe za borbu protiv droge (EDU – *Europol Drugs Intelligence Unit*) u lipnju 1993. godine. Središnji dio ove službe bili su časnici za vezu država članica detaširani u zajedničko sjedište službe na način da je svaka država mogla poslati jednog ili više časnika za vezu. Još 1993. godine odlukom Vijeća ministara odlučeno je da sjedište EUROPOL-a bude u Den Haagu. Operativno djelovanje EUROPOL-ove službe za borbu protiv droge bilježi se od 1994. godine na način da je svaka država članica odredila središnje nacionalno tijelo za suradnju s EDU-om (kasnije EUROPOL-om), a operativna suradnja i razmjena podataka odvijala se posredstvom časnika za vezu detaširanih u sjedištu organizacije. Ovo načelo rada je usvojeno i kroz kasniju Konvenciju o EUROPOL-u uz nužnu napomenu kako je sustav pristupa podacima, formiranja baza podataka, razmjene podataka, definiranja statusa EUROPOL-ova osoblja – detaljnije razrađen i podložan daljnjim razradama.

Danas je EUROPOL, nakon Interpola, najbrojnija međunarodna policijska organizacija koja okuplja 27 država članica Europske unije (Rumunjska i Bugarska su tzv. članice Europske unije s kojima EUROPOL ima sklopljen Sporazum o operativnoj i strateškoj suradnji). Pored punopravnih članica, EUROPOL je sklopio međunarodne ugovore o operativnoj suradnji s¹⁴ Australijom, Kanadom, Hrvatskom, Islandom, Švicarskom, Norveškom i SAD-om, Eurojustom i Interpolom; te ugovore o strateškoj suradnji s Europskom komisijom, Europskom središnjom bankom (ECB), Europskim centrom za nadzor droga i ovisnosti o drogama (EMCDDA), Europskim uredom za borbu protiv prevara (OLAF), te bilateralne ugovore o strateškoj suradnji s Albanijom, Bosnom i Hercegovinom, Makedonijom, Rusijom, Moldavijom, Kolumbijom, Turskom, Svjetskom carinskom organizacijom (WCO) i Uredom UN-a za droge i kriminal (UNODC)¹⁵.

1.1. Analiza odredaba postojeće Konvencije o EUROPOL- u

Konvencija o EUROPOL-u, kako je već navedeno, predstavlja temeljni dokument kojim se definira uloga i funkcioniranje EUROPOL-a. Sama Konvencija sadrži 47 članaka razvrstanih u sedam poglavlja:

1. Utemeljenje i zadaće
2. Informacijski sustav
3. Analitičke radne datoteke
4. Zajedničke odredbe o obradi podataka
5. Pravni status, organizacija i financijske odredbe
6. Odgovornost i pravna zaštita
7. Završne odredbe.

---

¹³ Council Act of 26th of July Drawing up the Convention based on Article K.3. of the Treaty on European Union on the Establishment of a European Police Office, Official Journal of the European Communities, No C 316, 27. 11. 1995., 1.

¹⁴ <http://www.europol.europa.eu/index.asp?page=agreements>, od dana 27. studenoga 2008. godine

¹⁵ Sporazum sa Srbijom o strateškoj suradnji potpisan je 18. rujna 2008. godine, s Crnom Gorom iste vrste 19. rujna 2008. godine. Ratifikacija obaju sporazuma je u tijeku.

Sastavni dio Konvencije je i dodatak (Aneks) na Konvenciju kojim je definiran popis teških oblika kaznenih djela koja pripadaju djelokrugu rada EUROPOL-a. Konvencija o Europskom policijskom uredu (EUROPOL-u) je stupila na snagu nakon ratifikacije svih država članica 1. listopada 1998. godine. S punom aktivnošću EUROPOL je počeo djelovati 1. srpnja 1999. godine. Radi razumijevanja operativnih aktivnosti EUROPOL-a, neophodno je analizirati odredbe koje uređuju utemeljenje i zadaće EUROPOL-a, Informacijski sustav EUROPOL-a i analitičke radne datoteke kao i osnovne informacije o tijelima EUROPOL-a.

1.1.1. Utemeljenje i zadaće EUROPOL-a

Mandat EUROPOL-a propisan je u članku 2. Konvencije o EUROPOL-u, a odnosi se na djelovanje u smislu "... poboljšanja učinkovitosti i suradnje nadležnih tijela država članica u sprječavanju i borbi protiv terorizma, nedozvoljene trgovine drogom i drugih teških oblika međunarodnog kriminala gdje postoje stvarne naznake da je uključena organizirana kriminalna struktura i gdje su dvije ili više država članica pogođene ovim oblicima kriminala i to na takav način da je potreban zajednički pristup (djelovanje) država članica s obzirom na učestalost, značaj i posljedice navedenih kaznenih djela".

Aneksom uz Konvenciju, uz kaznena djela navedena u članku 2. stavku 2. Konvencije, taksativno se navodi popis "drugih teških oblika međunarodnog kriminaliteta":

- protiv života, tijela ili osobne slobode:
  - ubojstvo, teška tjelesna ozljeda
  - otmica, ilegalno zadržavanje i uzimanje talaca
  - rasizam i ksenofobija
- protiv vlasništva ili javnih dobara, uključujući prijevaru:
  - organizirana pljačka
  - nedopuštena trgovina kulturnim dobrima, uključujući antikvitete i umjetnička djela
  - prijevara i podvala
  - reketarenje i iznuda
  - krivotvorenje i piratstvo
  - krivotvorenje administrativnih dokumenata i trgovanje njima
  - krivotvorenje novca i sredstava plaćanja
  - kompjutorski kriminalitet
  - korupcija
- nezakonita trgovina i šteta za okoliš:
  - nedopuštena trgovina oružjem, streljivom i eksplozivima
  - nedopuštena trgovina ugroženim životinjskim vrstama
  - nedopuštena trgovina ugroženim biljnim vrstama i podvrstama
  - kriminal na štetu okoliša
  - nedopuštena trgovina hormonskim preparatima i drugim sredstvima rasta.

Nadležnost EUROPOL-a proteže se i na tzv. povezana kaznena djela, odnosno ona kaznena djela počinjena kako bi se pribavila sredstva za počinjenje prethodno navedenih kaznenih djela (pranje novca), kaznena djela počinjena kako bi se olakšala ili izvela takva djela i kaznena djela počinjena kako bi se osigurala nekažnjivost takvih djela (definirana čl. 2. st. 3. Konvencije).

Važno je istaknuti kako se nadležnost EUROPOL-a u navedenim kaznenim djelima proteže samo u slučajevima kada postoji sumnja u uključenost organizirane kriminalne strukture i kada su najmanje dvije države članice pogođene ovim oblicima kriminala, čime je djelokrug rada EUROPOL-a, za razliku od primjerice Interpola¹⁶, bitno sužen i koncentriran na najozbiljnije oblike kriminala.

Odlukom Vijeća ministara pravosuđa i unutarnjih poslova o proširenju mandata EUROPOL-a za borbu protiv ozbiljnih oblika međunarodnog kriminala navedenih u Aneksu EUROPOL-ove Konvencije od 6. prosinca 2001. godine¹⁷, određuje se kako će se učinkovitost suradnje u okvirima zadanim Konvencijom EUROPOL-a poboljšati ukoliko se odrede prioritete koji će se utvrditi kontinuiranim prikupljanjem podataka o kretanjima kriminaliteta u državama članicama.

Prema tome, EUROPOL je specijalizirana agencija Europske unije čiji je cilj poboljšanje učinkovitosti i suradnje između nadležnih tijela država članica Europske unije u prevenciji i suzbijanju međunarodnog organiziranog kriminala. Glavni predmet rada EUROPOL-a je skupljanje i razmjena informacija o kriminalnim radnjama.

Osnovne zadaće EUROPOL-a u okviru njegova cilja jesu:

- omogućavanje lakše razmjene informacija između država članica
- pribavljanje, uspoređivanje i analiza informacija i kriminalističko obavještajnih podataka
- obavještavanje nadležnih tijela vlasti država članica, bez odgode i putem nacionalnih jedinica o informacijama koje se odnose na njih, te o svakoj otkrivenoj povezanosti između kaznenih djela
- pomaganje pri istragama u državama članicama prosljeđivanjem svih relevantnih informacija nacionalnim jedinicama
- održavanje kompjutoriziranog sustava koji omogućuje unos, korištenje i analizu podataka.

Konvencija u članku 4. određuje ulogu i zadaću nacionalnih jedinica za suradnju s EUROPOL-om. Svaka država članica Europske unije obvezuje se osnovati nacionalnu jedinicu za suradnju s EUROPOL-om koja se određuje kao jedino tijelo za suradnju između EUROPOL-a i nadležnih nacionalnih tijela.

Kao zadaće nacionalnih jedinica određene su sljedeće djelatnosti:

- a) dostavljanje EUROPOL-u na vlastitu inicijativu informacija i podataka potrebnih za obavljanje njegovih zadaća
- b) odgovaranje na EUROPOL-ove zahtjeve za informacijama, podacima i savjetima
- c) ažuriranje (dostavljenih) podataka i informacija

---

¹⁶ Nadležnost Interpola propisana je Statutom Interpola u kojem se ne navode, *numerus clausus*, kaznena djela iz njegova djelokruga. Člankom 2. Statuta Interpola određuju se ciljevi: "1. osigurati i unaprijediti najšire uzajamno pomaganje svih organa kriminalističke policije u granicama važećih zakona u raznim državama i u duhu Opće deklaracije o ljudskim pravima; 2. uspostaviti i razvijati sve institucije koje mogu djelotvorno pridonijeti prevenciji i suzbijanju zločina i kaznenih djela iz općeg prava Člankom 3. određuje se da su "strogo zabranjene bilo kakve intervencije ili aktivnosti političke, vojne, religijske ili rasne prirode."

¹⁷ Službeni list EU - OJ- C362/01.

d) procjenjivanje informacija i podataka sukladno domaćem pravu i dostavljanje nadležnim nacionalnim tijelima

e) traženje savjeta, informacija, podataka i analiza od EUROPOL-a

f) dostavljanje informacija EUROPOL-u i njihovo pohranjivanje u kompjutorski sustav

g) osiguravanje zakonite razmjene informacija s EUROPOL-om.

Treba istaknuti da nacionalna jedinica nije obvezna dostavljati podatke i informacije¹⁸ ako bi to značilo:

– ugrožavanje osnovnih interesa nacionalne sigurnosti

– ugrožavanje uspjeha tekuće istrage ili sigurnosti pojedinca

– uključivanje informacija koje se odnose na organizaciju ili specifične obavijesne aktivnosti u području državne sigurnosti.

Čelnici nacionalnih jedinica danas se redovito sastaju¹⁹ premda Konvencija predviđa sastanke "po potrebi".

Svaka država članica obvezuje se odrediti barem jednog časnika za vezu. Časnici za vezu zastupaju vlastitu državu i štite i zastupaju interese države šaljiteljice. Njihove zadaće su:

– pružanje EUROPOL-u informacija iz nacionalne jedinice koja ih je delegirala (komunikacija između države i sjedišta EUROPOL-a odvija se posredstvom časnika za vezu)

– prosljeđivanje informacija iz EUROPOL-a nacionalnoj jedinici koja ih je delegirala

– suradnja s dužnosnicima EUROPOL-a, pružajući savjete, informacije koje se odnose na analizu informacija zaprimljenih iz države iz koje se upućuje časnik za vezu.

U mjeri u kojoj je to neophodno radi obavljanja zadaća EUROPOL-a, časnici za vezu država članica imaju pravo "konzultirati" različite datoteke (analitičke radne). Ovdje je neophodno odmah napomenuti kako hrvatski časnik za vezu, sukladno članku 3. Dodatka 3. Sporazuma o operativnoj i strateškoj suradnji između Republike Hrvatske i Europskog policijskog ureda nema "... izravan pristup evidencijama EUROPOL-a jer je Republika Hrvatska statusno određena kao tzv. treća strana, a ne punopravna članica."

1.1.2. Informacijski sustav EUROPOL-a

Člankom 6. Konvencije definiran je kompjutorski sustav prikupljanja informacija. EUROPOL posjeduje poseban kompjutorski sustav (*The Europol computer system – TECS*) koji se sastoji od tri komponente:

– Informacijski sustav EUROPOL-a (*Europol information system – EIS*), koji sadrži podatke o osumnjičenim i osuđenim osobama, kaznenim djelima i kriminalnim organizacijama;

---

¹⁸Odnosi se na podatke i informacije iz čl. 4. st. 4. t. 1. (na vlastitu inicijativu), t. 2. (odgovaranje na upite) i 6. (za pohranu u kompjutorski sustav) te čl. 7. (podaci u informacijskom sustavu) i čl. 10. (podaci iz analitičkih radnih datoteka).

¹⁹Tijekom 2007. i 2008. godine čelnici su se sastajali 12 puta, predstavnik MUP-a RH je sudjelovao na ovim sastancima u svojstvu promatrača.

– Analitički sustav EUROPOL-a (*Europol analysis system*), koji sadrži niz specijalnih analitičkih alata, te podržava bazu podataka koja se formira u okviru analitičkih radnih datoteka (*Analysis Work Files – AWF*). AWF je sredstvo putem kojega EUROPOL pruža podršku obavještajne analitike obradama koje vrše nadležne vlasti zemalja članica Europske unije:

– Indeks sustav, koji omogućava pretraživanje sadržaja analitičkog sustava.

Člankom 7. Konvencije predviđa se formiranje i informacijskog sustava EUROPOL-a u koji se unose podaci zemalja članica te podaci koje unosi EUROPOL, a koji su zaprimljeni od trećih zemalja i trećih tijela. Ovi podaci postaju izravno dostupni nacionalnim jedinicama, časnicima za vezu, direktoru i zamjenicima direktora EUROPOL-a i ovlaštenim službenicima EUROPOL-a. Izravan pristup ipak se ograničava samo na pojedinosti o identitetu sukladno članku 8. stavku 2. Konvencije, a to su:

- a) prezime, djevojačko prezime, ime i bilo koje drugo ime
- b) datum i mjesto rođenja
- c) nacionalnost
- d) spol
- e) ukoliko je potrebno, druge karakteristike koje bi pomogle identifikaciji, a uključujući bilo koje specifične fizičke osobine koje se ne mijenjaju.

Ako se planira provesti istraga, potpuni podaci moći će biti dostupni državi posredstvom akreditiranog časnika za vezu.

Nacionalna jedinica koja je podatke unijela u Informacijski sustav EUROPOL-a obavlja reviziju i eventualno brisanje unesenih podataka. EUROPOL čuva podatke u bazama podataka samo toliko dugo koliko je potrebno za obavljanje njegovih zadaća. Potreba za daljnjom pohranom razmatra se najkasnije u roku od tri godine nakon unosa podataka. EUROPOL automatski obavještava državu unosa podatka tri mjeseca unaprijed o isteku roka za reviziju pohrane podataka. Nacionalne jedinice su odgovorne i za pravilnu i zakonitu provedbu odredaba Konvencije sukladno nacionalnom zakonodavstvu.

Člankom 8. Konvencije definira se sadržaj sustava informacija. Kaže se kako se on može koristiti za pohranjivanje, modificiranje i korištenje samo onih podataka koji su potrebni za obavljanje zadaće EUROPOL-a, uz iznimku podataka koji se odnose na tzv. povezana kaznena djela koji se također mogu unositi. Uneseni podaci trebaju se odnositi:

- a) na osobe na koje se, u skladu s nacionalnim pravom dotične države članice, sumnja (*are suspected*) da su počinile ili "imale udjela" u počinjenju kaznenih djela za koja je nadležan EUROPOL ili koje su bile osuđivane za ta djela
- b) na osobe za koje postoje ozbiljne sumnje (*serious ground*) temeljem nacionalnog prava da su počinile kaznena djela za koje je nadležan EUROPOL.

Pored navedenih osobnih podataka, Informacijski sustav EUROPOL-a sadrži podatke o EUROPOL-u ili nacionalnoj jedinici koja obavlja unos te se može koristiti i za pohranu, izmjenu i upotrebu sljedećih pojedinosti koje se odnose na osobu:

- a) kaznena djela, pretpostavljena kaznena djela, te informaciju o tome kada i gdje su počinjena
- b) sredstva koja su bila ili mogla biti upotrijebljena u počinjenju kaznenog djela
- c) odjeli (organizacijske jedinice) koje su se bavile slučajem i njihove referentne oznake u datoteci

- d) sumnja u članstvo u kriminalnoj organizaciji
- e) presude, ukoliko se odnose na kaznena djela za koja je nadležan EUROPOL.

Podatke može u sustav unositi i sam EUROPOL, no tom prilikom treba navesti jesu li podaci prikupljeni od treće osobe ili su rezultat analitičkog rada EUROPOL-a. Ako se informacije odnose na više tzv. povezanih kaznenih djela (čl. 2. st. 3. Konvencije), podaci će u informacijskom sustavu biti sukladno označeni i odgovarajuće pohranjeni. Ukoliko je postupak protiv neke osobe obustavljen ili je osoba oslobođena, podaci će se izbrisati.

Člankom 9. Konvencije uređeno je pravo pristupa informacijskom sustavu. Samo nacionalne jedinice, časnici za vezu, direktor, zamjenik direktora ili ovlaštene službenici EUROPOL-a, imaju pravo unosa podataka izravno u Informacijski sustav EUROPOL-a i njihova pozivanja iz sustava. Općenito, samo jedinica koja je podatke unijela u sustav, iste može brisati, promijeniti ili ispraviti. Odgovornost za dopustivost pozivanja, unosa i izmjene podataka je na jedinici koja te podatke unosi, poziva ili mijenja zbog čega mora biti omogućena, u svakom trenutku, identifikacija ove jedinice. Ovo je bitno i kod kasnijeg možebitnog postupka utvrđivanja odgovornosti za nanesenu štetu.

Za razliku od povlačenja, unosa i brisanja, razmjena podataka temelji se na nacionalnom pravu država članica.

1.1.3. Analitičke radne datoteke

Člankom 10. Konvencije definirano je postupanje s analitičkim radnim datotekama kao najjačim analitičkim sredstvom EUROPOL-a. Tako se određuje kako EUROPOL, uz podatke neosobne prirode, radi ostvarivanja cilja postavljenog u članku 2. stavku 1. Konvencije (poboljšanje učinkovitosti i suradnje nadležnih tijela u sprečavanju i borbi protiv terorizma, nedozvoljene trgovine drogom itd.), može pohraniti, modificirati i zatim koristiti iz drugih datoteka podatke o kaznenim djelima za koje je nadležan prema članku 2. stavku 2. Konvencije uključujući i podatke o povezanim kaznenim djelima iz članka 2. stavka 3. Konvencije, i podatke koji su namijenjeni za posebne analize i odnose se:

- a) na osobe navedene u članku 8. stavku 1. Konvencije (osobe za koje se sumnja da su počinile, sudjelovale u počinjenju ili su osuđene za kaznena djela iz mandata EUROPOL-a, kao i osobe za koje postoji "ozbiljna" sumnja da su počinile ista)
- b) na osobe koje bi mogle biti pozvane na svjedočenje u istragama u svezi s kaznenim djelima koja se obrađuju ili u kasnijim kaznenim postupcima
- c) na osobe koje su bile žrtve jednog od djela koja se obrađuju ili one za koje se na osnovu određenih činjenica može vjerovati da bi mogle biti žrtve takvog kaznenog djela
- d) na kontakte i suradnike, i
- e) na osobe koje mogu dati obavijesti o kaznenim djelima koja su predmet kriminalističke obrade.

Prikupljanje, obrada i pohrana podataka navedenih u prvoj rečenici članka 6. Konvencije Vijeća Europe o zaštiti pojedinca u svezi s automatskom obradom osobnih podataka od 28. siječnja 1981. godine (tzv. Konvencija VE br. 108)²⁰ nije moguća osim ako

---

²⁰ Rečenica glasi: "Osobni podaci koji otkrivaju rasno porijeklo, političko mišljenje, religijsku ili drugu vjersku pripadnost, kao i osobni podaci koji se odnose na zdravlje ili spolni život osobe, ne mogu se automatski procesuirati, osim ukoliko domaće zakonodavstvo ne pruža odgovarajuću zaštitu. "

isto nije izričito potrebno za predmetnu datoteku i osim ako takvi podaci ne dopunjuju druge osobne podatke koji su već uneseni u takvu datoteku.

Odredbe o analitičkim radnim datotekama detaljnije su razrađene u aktu Vijeća ministara pravosuđa i unutarnjih poslova Europske unije od 3. studenoga 1998. godine²¹.

EUROPOL je odgovoran za sve podatke koje je primio ili obradio, bez obzira nalaze li se ti podaci u informacijskom sustavu, analitičkim radnim datotekama, indeks sustavu ili osobnim podacima iz članka 14. Konvencije (neautomatizirani podaci koji se čuvaju u obliku datoteke). EUROPOL će podatke pohraniti na način da može utvrditi koja je država članica ili treća strana prenijela podatke ili su oni rezultat analize koju je obavio EUROPOL.

Sukladno članku 3. stavku 2. Akta Vijeća, za podatke koje je država dostavila za analitičku radnu datoteku, ostaje odgovorna država koja ih je dostavila i na njih se primjenjuje nacionalno zakonodavstvo, sve dok se ne uključe u analitičku radnu datoteku. U trenutku uvrštavanja u radnu datoteku, EUROPOL je obvezan osigurati da se pristup navedenom podatku omogući samo državi koja je isti dostavila, odnosno ovlaštenom analitičaru EUROPOL-a uključenom u konkretnu radnu datoteku. Ukoliko EUROPOL, prema procjeni, smatra da podaci više nisu točni ili da nisu ažurirani, o tome obavještava državu koja je podatak dostavila.

Podaci koji se pohranjuju u radnim datotekama moraju biti odgovarajući, točni, relevantni i ne smiju nadilaziti svrhu zbog koje je radna datoteka otvorena. Stvarna potreba čuvanja ovih podataka provjeravat će se svake godine, uz mogućnost da se podaci i ranije korigiraju ili brišu. Općenito, interes čuvanja podataka i interes zaštite osobnih podataka pojedinca treba se "vagati" od slučaja do slučaja. Prilikom provjere stvarne potrebe čuvanja podataka, uzimat će se u obzir rezultati istrage konkretnog slučaja, konačna sudska odluka posebice eventualna uvjetna osuda, rehabilitacija, amnestija, starost osobe i sl.

Sljedeće kategorije podataka mogu se pohranjivati u analitičku radnu datoteku²²:

- a) osobni podaci
- b) fizički opis
- c) sredstva za identifikaciju
- d) zanimanje i stručna sprema
- e) informacije o financijama i imovinskom stanju
- f) podaci o ponašanju
- g) kontakti i suradnici, uključujući vrstu i prirodu kontakata ili suradnje
- h) korištena komunikacijska sredstva poput telefona, telefaksa, pagera, elektronske pošte, adresa i internetske veze
- i) korištena prijevozna sredstva poput vozila, plovila, zrakoplova – uključujući informacije za identifikaciju tih prijevoznih sredstava (registarske oznake)
- j) informacije povezane s kriminalnom aktivnošću koja je u djelokrugu rada EUROPOL-a sukladno članku 2. Konvencije
- k) navodi drugih baza podataka u kojima su pohranjene informacije o osobi
- l) informacije o pravnim osobama povezane s podacima koji su navedeni pod e) i j).

---

²¹ Odluka Vijeća (pravosuđa i unutarnjih poslova) o prihvatu pravila koja se odnose na EUROPOL-ove analitičke datoteke od 3. studenoga 1998. godine (O.J. C26/2001).

²² Detaljnije o vrstama podataka unutar svake kategorije moguće je vidjeti u članku 6. navedene Odluke.

Za svaku kompjutorsku obradu podataka koja sadrži osobne podatke i kojom se služi EUROPOL u svrhu obavljanja svojih zadaća, EUROPOL će u nalogu za otvaranje dokumenta koji mora odobriti Upravni odbor, navesti:

- a) naziv dokumenta
- b) svrhu
- c) skupine osoba o kojima su podaci pohranjeni
- d) prirodu pohranjenih podataka i bilo koje podatke navedene u prvoj rečenici članka 6. Konvencije Vijeća Europe od 28. siječnja 1981. godine, a koji su neophodni
- e) vrstu osobnih podataka koji se koriste da bi se otvorio dokument
- f) izvor ili unos podataka koje treba pohraniti
- g) uvjete pod kojima se osobni podaci pohranjeni pod tim nazivom mogu priopćavati, kojom primatelju i prema kojom postupku
- h) vremenska ograničenja za provjere i trajanje pohrane
- i) način provjere.

Zajedničko nadzorno tijelo (neovisno tijelo koje ima zadaću provjeravati i nadzirati aktivnosti EUROPOL-a kako bi osiguralo da prava pojedinca ne budu prekršena obradom, pohranom i korištenjem podataka koje čuva EUROPOL) treba biti odmah obaviješteno od strane direktora EUROPOL-a o planu da se naredi upis novog dokumenta u bazu podataka i treba dobiti dosje kako bi Upravnom odboru uputilo svaki komentar koji smatra potrebnim.

Iznimno, u hitnim situacijama kada je nemoguće unaprijed dobiti odobrenje Upravnog odbora, direktor EUROPOL-a će na osobnu inicijativu ili na zahtjev zainteresirane države članice, argumentiranom odlukom narediti otvaranje dokumenta, istodobno obavještavajući članove Upravnog odbora o svojoj odluci. Postupak otvaranja naloga neodložno će započeti i završiti što je prije moguće. U tom slučaju, direktor EUROPOL-a mora u pisanoj obavijesti izvijestiti članove Upravnog odbora o imenu, predmetu i svrsi analitičke datoteke čije otvaranje nalaže, te navesti i sve ostale činjenice koje idu u prilog njegovoj tvrdnji da je otvaranje radne datoteke potrebno žurno provesti.

Nalozi za otvaranje radnih datoteka, kao i sve kasnije izmjene, mogu se provoditi samo uz suglasnost Upravnog odbora uz uvažavanje svih komentara Zajedničkog nadzornog tijela. Zajedničko nadzorno tijelo može dostaviti svoje komentare pisanim putem Upravnom odboru. Upravni odbor će dati Zajedničkom nadzornom tijelu vrijeme od dva mjeseca za dostavu komentara. Preslika komentara će se uputiti i direktoru EUROPOL-a. Upravni odbor može pozvati predstavnika Zajedničkog nadzornog tijela da sudjeluje u raspravi oko naloga za otvaranje analitičke radne datoteke.

Analitičke aktivnosti mogu započeti već i u stadiju iniciranja postupka za otvaranje analitičke radne datoteke, ali se rezultati analitičke aktivnosti ne smiju prosljeđivati sve dok se Upravni odbor ne suglasi s nalogom za otvaranje datoteke. Ukoliko Upravni odbor odbije dati suglasnost, podaci će se odmah izbrisati.

Iznimno, direktor EUROPOL-a može odobriti dostavu rezultata analitičke obrade prije suglasnosti Upravnog odbora, ukoliko je to apsolutno neophodno radi zaštite temeljnih interesa države članice i u nadležnosti EUROPOL-a, ili u interesu sprječavanja ozbiljne ili prijeteće opasnosti. U tim slučajevima, odobrenje direktora EUROPOL-a bit će sadržano u dokumentu koji će se dostaviti Upravnom odboru i Zajedničkom nadzornom tijelu.

Ukoliko se tijekom analitičke aktivnosti utvrdi kako je potrebno mijenjati nalog za otvaranje analitičke radne datoteke, postupak promjene će biti identičan kao i za postupak otvaranja naloga za otvaranje nove analitičke radne datoteke.

Podaci koji se pohranjuju u analitičkim radnim datotekama razlikuju se prema procjeni pouzdanosti izvora informacije i procjeni pouzdanosti (točnosti) informacije. Također, razlikuju se podaci koji se temelje na činjenicama i podaci koji se temelje na osobnim procjenama ili mišljenjima.

Radi osiguranja odgovarajuće unutarnje zaštite podataka, zadaća je direktora EUROPOL-a odrediti osobu (koja će biti izravno njemu odgovorna) koja će osigurati zaštitu podataka prema standardima za zaštitu podataka i u skladu s pravilima o postupanju s analitičkim bazama podataka.

Svi podaci u analitičkim radnim datotekama moraju se odgovarajuće klasificirati. Radne datoteke, s obzirom na svrhu, dijele se:

a) na opće ili strateške – čiji je cilj obrada relevantnih informacija u svezi s određenom problematikom ili razvijanjem, odnosno poboljšanjem aktivnosti nadležnih tijela (sva javna tijela država članica nadležna, prema nacionalnom zakonodavstvu, za sprječavanje i borbu protiv kriminala)

b) na operativne – čiji je cilj prikupljanje informacija o jednoj ili više kriminalnih aktivnosti koje se odnose na članak 2. Konvencije EUROPOL-a, a koje se odnose na slučajeve, osobe ili organizacije, kako bi se započela, pomogla ili zaključila, sukladno članku 10. stavku 2. Konvencije EUROPOL-a, bilateralna ili multilateralna istraga s međunarodnim obilježjem kojom su obuhvaćene dvije ili više država članica.

Radi lakše pretrage, EUROPOL osniva i tzv. indeks sustav za podatke pohranjene u analitičkim radnim datotekama. Direktor, zamjenici direktora i ovlašteni službenici EUROPOL-a te časnici za vezu, imaju pravo pristupa indeks sustavu. Pristup časnika za vezu je uređen na takav način da je moguće odrediti je li ili ne pojedina informacija pohranjena, ali nije moguće utvrditi povezanost ili donijeti daljnje zaključke u pogledu sadržaja datoteke.

Člankom 16. Odluke Vijeća (pravosuđa i unutarnjih poslova) o prihvatu pravila koja se odnose na EUROPOL-ove analitičke datoteke od 3. studenoga 1998. godine (O.J. C26/2001) određuje se postupanje u slučajevima kada je informacija sadržana u jednoj radnoj datoteci, bitna u nekim drugim analitičkim radnim datotekama (tzv. spajanje radnih datoteka²³).

Ukoliko se predlaže spajanje informacija sadržanih u dvije radne datoteke, osnovat će se nova radna datoteka koja će sadržavati sve podatke iz obje "originalne" radne datoteke, sukladno pravilima za otvaranje nove radne datoteke. Odluku o spajanju donijet će sve države članice "originalnih" radnih datoteka. Odluku o eventualnom zatvaranju obadviju datoteka ili koje od "originalnih" datoteka donose države članice svake od tih radnih datoteka.

---

²³ *Combination of Files*, više vidi u: Rošić, M., Europol i međunarodna policijska suradnja Republike Hrvatske, HLJKPP, 1, 2008.

Upotreba novih tehničkih sredstava za obradu podataka u analitičke svrhe moguća je samo ukoliko su poduzete sve raspoložive mjere za osiguranje da je njihovo korištenje u skladu s pravilima o zaštiti osobnih podataka prihvaćenim od strane EUROPOL-a.

Direktor EUROPOL-a će se unaprijed konzultirati sa Zajedničkim nadzornim odborom u svim slučajevima kod kojih bi uvođenje ovakvih tehničkih sredstava moglo prouzročiti probleme u odnosu na primjenu odredaba o zaštiti podataka.

1.1.4. Pravni status, organizacija

Kao tijela EUROPOL-a, člankom 27. Konvencije definirani su:

- a) Upravni odbor
- b) direktor
- c) revizor
- d) Financijski odbor.

Upravni odbor je sastavljen od po jednog predstavnika svake države članice. Svaki član ima jedan glas. Svaki član može odrediti zamjenika koji, u slučaju spriječenosti člana Odbora, ima pravo glasovanja. Članove ili njihove zamjenike mogu pratiti i savjetovati stručnjaci iz njihovih država članica na sastancima Upravnog odbora. Upravni odbor može sazvati sastanak i bez nazočnosti predstavnika Europske komisije koji inače djeluje u svojstvu promatrača na sjednicama. Upravnim odborom predsjedava predstavnik države koja predsjedava Vijećem Europske unije.

Konvencija kaže kako će se pravila postupka Upravnog odbora usvojiti jednoglasno. Jednako tako, jednoglasno će se svake godine donijeti:

- a) glavno izvješće o EUROPOL-ovim aktivnostima tijekom protekle godine
- b) izvješće o EUROPOL-ovim budućim aktivnostima, uzimajući u obzir zahtjeve država članica za operativnim djelovanjem, te proračunska i kadrovska opterećenja EUROPOL-a.

Oba izvješća podnose se Vijeću ministara pravosuđa i unutarnjih poslova.

Vrlo važna odredba kaže kako suzdržavanje od glasovanja neće spriječiti Upravni odbor da donosi odluke koje moraju biti izglasane jednoglasno. Jednoglasno Upravni odbor odlučuje:

- a) o pravima o obvezama časnika za vezu prema EUROPOL-u
- b) o broju časnika za vezu koje će države članice poslati u EUROPOL
- c) o detaljima u svezi s uvođenjem indeks sustava
- d) o prihvaćanju petogodišnjeg financijskog plana
- e) o imenovanju revizora i nadzoru njegova rada
- f) o prihvatu pravila za sigurnosnu provjeru službenika EUROPOL-a.

Sukladno izmjenama Konvencije EUROPOL-a, Upravni odbor je zadužen i za neke dodatne zadaće poput:

- a) donošenja pravila kojima će se regulirati sudjelovanje službenika EUROPOL-a u zajedničkim istražnim timovima (2/3 većinom)

- b) sudjelovanja u određivanju uvjeta koji se odnose na obradu podataka radi utvrđivanja jesu li ti podaci bitni za obavljanje zadaća EUROPOL-a, tj. mogu li se uključiti u kompjutorizirani sustav

- c) donošenja pravila koja uređuju sudjelovanje stručnjaka trećih država ili trećih tijela u sklopu analitičke radne skupine (2/3 većinom)
- d) prihvaćanja pravila o pravu na pristup dokumentima EUROPOL-a (2/3 većinom)
- e) odlučivanja o odgovornosti u vezi sa sudjelovanjem EUROPOL-ovih službenika u zajedničkim istražnim timovima (2/3 većina).

1.1.5. Dopunski protokoli uz Konvenciju

Imajući u vidu da je tekst Konvencije pripreman prije 1995. godine, kako je Konvencija stupila na snagu 1998. godine, realno je bilo očekivati da je pojedina područja Konvencije, pa tako i dio koji određuje djelokrug rada, bilo s vremenom nužno izmijeniti. Izmjene odredaba Konvencije obavljene su kroz tri Protokola, i to:

1. Protokol o pranju novca (2000)²⁴ (stupio na snagu 29. ožujka 2007. godine)
2. Protokol o zajedničkim istražnim timovima (2002)²⁵ (stupio na snagu 29. ožujka 2007. godine)
3. tzv. Danski protokol (2003 – stupio na snagu 18. travnja 2007. godine)²⁶.

Prvotni tekst Konvencije je određivao da su se obavijesti u svezi s pranjem novca mogle prikupljati samo za kaznena djela koja su propisana člankom 2. ili Aneksom uz članak 2. Konvencije. Tako mnoga korisna saznanja o mogućem pranju novca (sumnjive transakcije i dr.) nisu mogle biti predmetom rada EUROPOL-a ukoliko nije bilo poznato osnovno kazneno djelo. Protokolom o pranju novca širi se nadležnost EUROPOL-a na način da EUROPOL postaje nadležan za sve kriminalne aktivnosti vezane za pranje novca, bez obzira na predikatno kazneno djelo.²⁷

Koristi od ovakve izmjene su za rad tijela za provedbu zakona višestruke:

- povećano je praćenje i otkrivanje sumnjivih transakcija
- poboljšana je mogućnosti za implementaciju financijsko-obavještajnog policijskog djelovanja
- poboljšana je mogućnost iniciranja i podrške u traganju i zapljeni profita, zarade od kaznenih djela
- uvedeno je cijelo novo područje kaznenih djela koje se unosi u Informacijski sustav EUROPOL-a.

Protokolom o zajedničkim istražnim timovima po prvi put omogućeno je da službenici EUROPOL-a mogu sudjelovati u svojstvu pružanja podrške u zajedničkim istražnim

---

²⁴ Odluka Vijeća o izmjeni Konvencije – *Council Act of 30 November 2000 drawing up on the basis of Article 43(1) of the Convention on the establishment of a European Police Office (Europol Convention) of a Protocol amending Article 2 and the Annex to that Convention*, Official Journal C 358, 13th of December 2000., 1. i Official Journal C 200 od 13. srpnja 2000. godine.

²⁵ Vidi na: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/oj/2002/c_312/c_31220021216en00010007.pdf, Official Journal 2002 C 312 /2001. i Official Journal C 42 od 15. veljače 2002. godine.

²⁶ Odluka Vijeća o izmjeni Konvencije – *Council Act of 27 November 2003 drawing up, on the basis of Article 43(1) of the Convention of European Police Office, a Protocol Amending that Convention*, Official Journal C2/01 od 6. siječnja 2004. godine.

²⁷ U prijevodu teksta s engleskog jezika: "... Europsko vijeće poziva Vijeće (ministara pravosuđa i unutarnjih poslova) da proširi djelokrug rada EUROPOL-a i na pranje novca općenito, bez obzira o vrsti kaznenih djela od kojih potječe postupak pranja (novca)."

timovima, uključujući one timove utemeljene sukladno članku 1. Okvirne Odluke od 13. lipnja 2002. godine o zajedničkim istražnim timovima, ili sukladno članku 13. Konvencije od 29. svibnja 2000. godine o uzajamnoj pomoći u kaznenim stvarima između država članica Europske unije toliko dugo dok ti timovi provode kriminalističke istrage za koje je nadležan EUROPOL prema članku 2. Konvencije. Službenici EUROPOL-a mogu u okviru granica predviđenim zakonom država članica gdje zajednički istražni tim djeluje i u skladu s dogovorom, pomagati u svim aktivnostima i razmjenjivati informacije sa svim članovima zajedničkog istražnog tima, u skladu s ciljevima EUROPOL-a. Ipak, službenici EUROPOL-a nisu ovlašteni poduzimati mjere prisile niti imaju izvršne ovlasti kao članovi zajedničkog istražnog tima. Postupak upućivanja službenika EUROPOL-a u zajedničke istražne timove temelji se na sporazumu kojega sklapaju direktor EUROPOL-a s nadležnim tijelima država članica koje sudjeluju u zajedničkom istražnom timu. Službenici EUROPOL-a dužni su pratiti upute vođe zajedničkog istražnog tima. Sva saznanja koja službenici EUROPOL-a prikupe tijekom rada u zajedničkom timu, mogu se uvrstiti u Informacijski sustav EUROPOL-a nakon prethodne suglasnosti i uz odgovornost države koja je informaciju dostavila. Tijekom rada u zajedničkom istražnom timu, na službenike EUROPOL-a se primjenjuju odredbe nacionalnog zakonodavstva države u kojoj tim djeluje.

Prednosti koje unosi primjena ovog protokola mogu se svesti na sljedeće:

- projekti EUROPOL-a mogu dati direktan doprinos operativnim aktivnostima državama članicama
- službenici EUROPOL-a mogu izaći na teren i dati jedinstven doprinos svojim sposobnostima, vještinama i bazama podataka, aktivnostima koje provode države članice
- kriminalne grupe koje nisu bile subjekti policijskog interesa ili postupanja mogu postati subjekti u kriminalnim istragama
- povećava se "operabilnost" EUROPOL-a – značaj EUROPOL-a raste kroz konkretne aktivnosti.

Danski protokol je rezultat preporuka do kojih se došlo nakon niza radionica o korisnom pristupu EUROPOL-ovoj Konvenciji, koje su održane u EUROPOL-u 2002. godine te kao rezultat trogodišnjeg iskustva. Danski protokol predviđa najkompleksnije izmjene Konvencije koje se mogu sažeti u sljedećem:

➤ U članku 3. razrađuju se oblici pomoći u savjetovanju i obuci koje pruža EUROPOL državama članicama te se dodaje kako će EUROPOL, ne utječući na odredbe Konvencije o sprječavanju krivotvorenja novca potpisane u Ženevi 20. travnja 1929. godine, djelovati kao točka kontakta ispred Europske unije prema trećim državama i organizacijama u borbi protiv krivotvorenja novca.

➤ U članku 4. predviđeno je da projektno osoblje EUROPOL-a može direktno kontaktirati istražitelje na terenu, podložno prethodnom odobrenju države članice, pod uvjetom da obavijesti središnju nacionalnu jedinicu o vrsti razmijenjenih podataka. Prije toga vrijedila je odredba kako se svaka razmjena podataka može obaviti isključivo posredstvom središnje nacionalne jedinice. Na ovaj način je omogućena bliža povezanost s istražnim timovima i brže upoznavanje sa svim uslugama EUROPOL-a.

➤ U članku 6a predviđa se treći način obrade podataka što uklanja postojeća ograničenja kojima EUROPOL može držati osobne podatke u kompjutorskom sustavu ili analitičkim radnim datotekama. O načinu obrade ovakvih podataka odlučuju države

članice Vijeća dvotrećinskom većinom, s posebnim osvrtom na pristup, upotrebu, vrijeme pohrane i brisanje podataka koje ne može biti duže od 6 mjeseci. To omogućuje EUROPOL-u da u roku 6 mjeseci, odluči da li i kako da koristi taj podatak. Ova odredba omogućava "skladištenje podataka", Jedinici EUROPOL-a omogućava čuvanje podataka, onih koji nisu posebno omogućeni za neki projekt, do određivanja potpune korisnosti (predmet s ograničenjem od 6 mjeseci).

➤ U članku 9. predviđeno je proširenje pristupa Informacijskom sustavu EUROPOL-a. Ovaj članak nudi mogućnost proširenja pristupa Informacijskom sustavu nadležnim državnim tijelima u državama članicama, bez posredništva Nacionalne jedinice EUROPOL-a. Njima je dopušteno korištenje sustava, iako protokol govori da će se rezultat korištenja svesti na pokazivanje je li traženi podatak dostupan u sustavu (pogodak – pro-mašaj obavijest). Ovime se pokušava omogućiti brži i jednostavniji pristup Informacijskom sustavu EUROPOL-a od strane veće grupe korisnika, viši stupanj cjelokupnog korištenja Informacijskog sustava EUROPOL-a, više mogućnosti za identificiranje međunarodnih povezanosti i daljnje generiranje unosa podataka u kompjutorski sustav.

➤ U članku 10. predviđa se da samo analitičari i službenici EUROPOL-a mogu unositi podatke, samo analitičari (uključeni u radne datoteke) mogu unositi i mijenjati podatke, svi sudionici mogu pozivati podatke iz datoteke. Nadalje, omogućava se trećim stranama pristup analitičkim radnim datotekama, ukoliko imaju s EUROPOL-om sklopljen operativni sporazum (status u kome se nalazi Republika Hrvatska), ukoliko je treća država pogođena kriminalom koji obrađuje konkretna analitička radna datoteka, ukoliko je pristup u interesu država članica i ukoliko pristup odobre sve članice radne datoteke. Treće strane, koje će formalno postati pridružene u AWF, moći će:

1. prisustvovati sastancima analitičkih grupa
2. biti obaviještene od strane EUROPOL-a o razvitku analitičke radne datoteke
3. primati rezultate analize
4. dalje slati rezultate analiza, iako će takvo slanje biti predmet razmatranja članica s prethodnim sporazumom
5. jednostrano odrediti dogovor (obje države članice ili treće strane imaju dopuštenje da u bilo kojem trenutku odrede svoj dogovor).

➤ U članku 12. predviđa se otvaranje novih analitičkih radnih datoteka. Direktor EUROPOL-a odmah upoznaje Zajedničko nadzorno tijelo i Upravni odbor. Upravni odbor u bilo kojem trenutku može tražiti od direktora EUROPOL-a da zatvori radnu datoteku. Ovime se skraćuje birokratski postupak otvaranja i omogućava brža reakcija na zahtjeve država za otvaranjem radne datoteke. Osim toga, predviđeno je da će se potreba za daljnjim čuvanjem podataka pohranjenim u analitičkoj radnoj datoteci revidirati nakon tri godine uz mogućnost ponovnog čuvanja na sljedeće tri godine. Na ovaj način omogućava se daljnja pohrana potencijalno korisnih podataka, ali se omogućava i jednostavnije zatvaranje manje značajnih analitičkih radnih datoteka.

➤ U članku 16. predviđa se da će EUROPOL uspostaviti odgovarajući sustav kontrole pozivanja podataka (ukida se kontrola svakog desetog pozivanja iz sustava).

➤ U članku 18. daje se ovlast direktoru EUROPOL-a da pošalje podatke trećim državama s kojima EUROPOL nema zaključen operativni sporazum, ali samo u "izuzetnim slučajevima" ako je dostava apsolutno neophodna radi zaštite osnovnih interesa države članice unutar određenih EUROPOL-ovih ciljeva ili u interesu sprečavanja stvarne opa-

snosti povezane s kaznenim djelom. Ovime se omogućava potpunije korištenje operativnih podataka, brža reakcija u pogledu pomoći u kriznim situacijama te se otvara mogućnost razmjene važnih podataka u iznimno opasnim i kriznim situacijama.

➤ U članku 28. proširuju se ovlasti Upravnog odbora poput toga je li određeni podatak bitan za obavljanje zadaće (EUROPOL-a) i treba li biti uključen u kompjutorizirani sustav; dvotrećinskom većinom odlučiti o uključivanju stručnjaka trećih država ili trećih tijela u aktivnosti analitičke radne skupine; dvotrećinskom većinom odlučiti o pravu na pristup dokumentima EUROPOL-a i dr.

➤ Predviđa se novi članak 32a kojim će se omogućavati državljanima Europske unije da zatraže, te da im se i omogući pristup EUROPOL-ovim dokumentima. Ovo znači da će javnost moći tražiti na uvid sve dokumente EUROPOL-a. EUROPOL može odbiti zahtjev, ali odbijanje mora biti u skladu s odgovarajućim pravilima EUROPOL-a. Također, dokumenti koji sadrže osjetljive informacije neće biti dati na uvid javnosti. Svaki dokument mora se pojedinačno utvrditi, a odluku valja donijeti na osnovi vlastitih mjerila.

Usvajanjem dopunskih protokola prvotni tekst Konvencije o EUROPOL-u sadržajno je značajno promijenjen. Konvencija se trenutno može mijenjati samo donošenjem novih protokola čije je stupanje na snagu određeno notifikacijom svih država članica Europske unije koje su utvrdile protokol, i to onda kada budu ispunjeni svi formalni uvjeti prema unutarnjem zakonodavstvu država članica.

2. ODLUKA VIJEĆA MINISTARA O USPOSTAVI EUROPOL-a

Tromi i neučinkoviti postupak mogućnosti izmjene Konvencije EUROPOL-a putem dopunskih protokola koje trebaju ratificirati sve države članice kako bi stupili na snagu, bio je dodatni poticaj da se ovaj postupak ubrza. Kao rješenje ponuđena je mogućnost donošenja Odluke Vijeća o uspostavi EUROPOL-a koja bi zamijenila Konvenciju. Politička odluka Vijeća ministara pravosuđa i unutarnjih poslova donesena je na 2 863. sastanku održanom 18. travnja 2008. godine²⁸. U odluci se ističe kako će na ovaj način biti poboljšano administrativno i operativno funkcioniranje EUROPOL-a. Ističe se kako EUROPOL postaje agencija Europske unije koja bi se od 1. siječnja 2010. godine, kada bi Odluka trebala stupiti na snagu, trebala financirati iz proračuna Unije. Nadalje se ističe kako se mandat i zadaće EUROPOL-a moraju mijenjati i usklađivati s novim trendovima međunarodnog organiziranog kriminala, a radi unapređivanja sustava djelovanja i financiranja²⁹.

Što se značajno sadržajno mijenja u odnosu na tekst Konvencije?

Člankom 4. nacrta proširuje se mandat EUROPOL-a na sve oblike organiziranog kriminala i terorizma koji se nalaze u Aneksu. Nadalje, EUROPOL bi bio nadležan i za sve ostale oblike teškog kriminala sadržane u Aneksu. Ovom odredbom omogućava se primjerice, počevši od 2010. godine, prikupljanje podataka o serijskim ubojicama koji su počinili ubojstva u najmanje dvije države članice.

Člankom 5. nacrta daje se jedna nova, specifična ovlast EUROPOL-u da osigurava potporu državama članicama u prikupljanju i obradi informacija koje bi mogle dovesti

---

²⁸ Vidi http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/jha/99991.pdf

²⁹ Analiza nacrta teksta Odluke napravljena prema nacrtu teksta od 9. listopada 2008. godine.

do utvrđivanja identiteta počinitelja za kriminal počinjen putem interneta. Istim člankom predviđa se da će EUROPOL osiguravati pomoć državama članicama u istrazi, posebice prosljeđivanjem informacija nacionalnim jedinicama.

Člankom 5. stavkom 5. nacrtu predviđa se da EUROPOL postaje središnje tijelo za suzbijanje krivotvorenja eura³⁰ u skladu s odlukom 2005/511/JHA od 12. srpnja 2005. godine. EUROPOL može podupirati koordinaciju mjera koje bi se poduzimale u svrhu suzbijanja krivotvorenja eura suradnjom s nadležnim tijelima država članica ili kroz zajedničke istražne timove, i to kontaktom kako s tijelima Unije tako i s tijelima tzv. trećih strana. Prema zahtjevu, EUROPOL može i financijski podupirati istrage u svezi s krivotvorenjem eura.

U pogledu djelovanja EUROPOL-a na međunarodnim događajima, mandat je proširen na djelovanje na svim značajnijim međunarodnim događajima za razliku od definicije iz Konvencije kada je taj mandat bio sužen na značajnija sportska zbivanja.

Člankom 5. nacrtu nadalje je eksplicite naglašeno kako EUROPOL izrađuje procjene ugroze (*Threat Assessment*), strateške analize (*Strategic Analyses*) i generalna situacijska izvješća (*General Situation Reports*) u svezi s predmetom rada, uključujući i tzv. procjene ugroze od organiziranog kriminaliteta (*Organized Crime Threat Assessment – OCTA*). Na preporuku Upravnog odbora EUROPOL-a, Vijeće ministara pravosuđa i unutarnjih poslova donosi prioritete rada EUROPOL-a, uzimajući u obzir izrađene strateške analize i procjene ugroze.

U pogledu **informacijskog sustava i razmjene informacija** novost je mogućnost da EUROPOL može osnovati i održavati i druge (pored informacijskog sustava i analitičkih radnih datoteka³¹) sustave za obradu osobnih podataka, a zatim i pohranjivati i obrađivati nove informacije u skladu s proširenim mandatom. Upravni odbor, na prijedlog direktora EUROPOL-a, nakon uvida u informacije u informacijskom sustavu i nakon konzultacija sa Zajedničkim nadzornim tijelom EUROPOL-a, odlučuje o uspostavi ovakvoga sustava. Odluka Upravnog odbora dostavlja se Vijeću na potvrđivanje.

Člankom 21. nacrtu predviđa se da EUROPOL može istraživati i druge izvore informacija poput informacija zaprimljenih od fizičkih osoba, a može i pristupati drugim informacijskim sustavima, nacionalne ili međunarodne razine, te povlačiti podatke iz njih ukoliko je to potrebno radi obavljanja predviđenih zadaća.

Proširena je i lista podataka koje sadržava Informacijski sustav EUROPOL-a pa se tako u sustavu mogu pohranjivati podaci o osobi za koju postoji niži stupanj sumnje (*reasonable ground* nasuprot tekstu Konvencije koji predviđa *serious grounds*) da će počiniti kazneno djelo, ali i podaci o osobi za koju postoji činjenični supstrat koji ukazuje da će ista počiniti kazneno djelo. Omogućeno je prikupljanje dodatnih pojedinosti o osobi u sustavu poput: prebivališta, zanimanja i boravišta, broja socijalnog osiguranja, vozačke dozvole, identifikacijskih dokumenata i podataka iz putne isprave i, kada je neophodno, ostalih podataka koji mogu pomoći u utvrđivanju identiteta poput specifičnih

---

³⁰ Vidi i Službeni list EU (OJ L br. 185 od 16. srpnja 2005., 35.).

³¹ Više o analitičkim radnim datotekama i informacijskom sustavu EUROPOL-a vidi: Rošić, M., Euro-pol i međunarodna policijska suradnja Republike Hrvatske, HLJKPP, 1, 2008., 205.

nepromjenjivih tjelesnih karakteristika poput otisaka prstiju ili DNK profila (utvrđenog od nekodiranog dijela DNK).

Nacrtom se uvodi novo poglavlje koje uređuje odnose s drugim organizacijama. Omogućava se razmjena strateških, operativnih i tehničkih podataka, temeljem sporazuma o suradnji s određenim tijelima Europske unije (Eurojust, OLAF³², Frontex³³, Europskim policijskim koledžom, Europskom središnjom bankom, Europskim centrom za praćenje opojnih droga i ovisnosti o opojnim drogama). Klasificirani podaci se mogu razmjenjivati samo ukoliko postoji sporazum o razmjeni klasificiranih podataka.

Podaci se mogu razmjenjivati i s trećim državama, INTERPOL-om, međunarodnim organizacijama i ostalim tijelima javnog prava osnovanim sporazumima između najmanje dvije države. Sklapanje sporazuma u ovome slučaju potvrđuje Vijeće ministara. I prije sklapanja sporazuma, EUROPOL može zaprimati i obrađivati osobne podatke i klasificirane informacije ali, s druge strane, bez valjanoga sporazuma ne može s trećim stranama razmjenjivati osobne i klasificirane podatke (novost je da može, i bez sporazuma, s trećim stranama razmjenjivati sve druge vrste podataka). Iznimno, osobni i klasificirani podaci mogu se razmjenjivati s trećim stranama kada, u pojedinačnom slučaju, postoji potreba radi sprječavanja i suzbijanja kaznenih djela iz djelokruga rada EUROPOL-a. Odluku donosi direktor EUROPOL-a koji odobrava ovakvo prosljeđivanje klasificiranih i osobnih podataka samo ako je to prosljeđivanje apsolutno neophodno radi zaštite najvažnijih interesa država članica za kazneno djelo koje u mandatu EUROPOL-a ili ako se radi o neprekidnoj opasnosti sjedinjenoj sa počinjenjem kaznenog djela ili terorističkog napada.

Člankom 25. nacrta eksplicite se predviđa mogućnost obrade podatka zaprimljenih od fizičkih osoba i privatnih tvrtki, kompanija, trgovačkih društava, neprofitnih organizacija i ostalih pravnih osoba obuhvaćenih privatnim pravom (u daljnjem tekstu: "privatne strane"³⁴) kao i od "privatnih osoba"³⁵ – fizičkih osoba. Ipak, u stavku 3. istoga članka predviđa se da se ovi podaci mogu obrađivati:

a) ako su osobni podaci dostavljeni od "privatne strane" koja je osnovana sukladno pravu država članica – samo onda kada ih je dostavila središnja nacionalna točka kontakta

b) ako su podaci dostavljeni od "privatne strane" koja je osnovana u državi koja je tzv. treća strana s kojom EUROPOL ima sklopljen sporazum o suradnji u razmjeni i osobnih podataka – samo onda kada ih je dostavila središnja nacionalna točka

c) ako su podaci dostavljeni od "privatne strane" koja je osnovana u državi koja je tzv. treća strana s kojom EUROPOL nema sklopljen sporazum o suradnji – samo onda kada je dotična treća strana na popisu trećih strana i organizacija s kojima EUROPOL planira sklopiti sporazum o suradnji ili ukoliko su EUROPOL i "privatna strana" zaključile memorandum o suradnji kojim se predviđa prosljeđivanje osobnih podataka i potvrđuje prikupljanje i dostava podataka u svrhu iz djelokruga rada EUROPOL-a.

---

³² *European Anti-fraud Office* (OJ L 136 od 31. svibnja 1999., 20).

³³ *European Agency for the Management of Operational Cooperation at the External Borders of the Member States of the European Union* (OJ L 349 od 25. studenoga 2004., 1).

³⁴ *Private Parties*.

³⁵ *Private Persons*.

Dakle, uvjeti obrade osobnih podataka i u ovom slučaju striktno su propisani. Novina je da EUROPOL ne može izravno kontaktirati fizičku osobu ili "privatnu stranu" koja je dostavila podatke nego je isti može dostaviti središnjoj nacionalnoj jedinici države na koju se informacija odnosi koja ima ovlast dalje kontaktirati tijelo dostave podataka koje djeluje na njenom državnom području. Isto se primjenjuje i za države s kojima EUROPOL ima sklopljen sporazum o operativnoj i strateškoj suradnji pa, ukoliko bi neko trgovačko društvo registrirano u registru trgovačkih društava Republike Hrvatske dostavilo izravno EUROPOL-u određenu informaciju od značaja, EUROPOL istu ne može obrađivati niti uvrštavati u analitičke radne datoteke, Informacijski sustav EUROPOL-a kao niti u druge baze podataka kojima raspolaže dok tu istu informaciju nije dostavila središnja nacionalna točka za kontakt s EUROPOL-om u Republici Hrvatskoj – Odsjek Europolu u Odjelu za međunarodnu policijsku suradnju Uprave kriminalističke policije. Jednako tako, po zaprimanju ove informacije, EUROPOL bi istu dostavio nacionalnoj središnjoj točki – Odsjeku Europolu i zatražio od Hrvatske da, ukoliko smatra potrebnim, informaciju dostavi putem iste te nacionalne središnje točke za kontakt. *Ratio* ovakvoga postupanja je u općeprihvaćenom načelu da je vlasnik informacije ona država koja ju je dostavila, a što je bitno radi utvrđivanja njene točnosti i pouzdanosti, te u konačnici, prilikom moguće preinake ili brisanja iz baza podataka EUROPOL-a.

U pogledu **analitičkih radnih datoteka**³⁶ predviđa se pojednostavljenje postupka spajanja dviju datoteka u jednu kao i postupak prebacivanja podataka iz jedne u drugu radnu datoteku. U slučajevima kada EUROPOL utvrdi da su podaci o osobama i stvarima koje se dostavljaju već uključeni u neke druge baze podataka, eksplicite se predviđa da će EUROPOL tada izvijestiti državu članicu ili "treću stranu" s kojom ima sklopljen sporazum o suradnji koja je podatak prethodno dostavila, o "podudarnosti".

U članku 16. nacрта predviđa se kako više nije potrebno provoditi godišnje revizije stanja analitičkih radnih datoteka.

U pogledu **indeks sustava za pretraživanje**, u članku 15. propisuje se da bi Upravni odbor trebao biti odgovoran ne samo za izgled indeks sustava nego i za propisivanje uvjeta za pristup istome.

Posebna ovlast predviđa se za stručnjake OLAF-a³⁷ koji će biti pozvani da sudjeluju u radu analitičke skupine uvijek kada se radi o zaštiti financijskih interesa Europske unije ili ako su u pitanju prijevarena kaznena djela. Za navedenu aktivnost nije predviđeno postojanje sporazuma o suradnji.

U pogledu **zaštite podataka** utvrđuje se uspostava novog sustava obrade osobnih podataka koji zahtijeva uključivanje Upravnog odbora i Zajedničkog nadzornog tijela. Pozivaju se i šefovi nacionalnih jedinica EUROPOL-a da razmatraju i pripremaju prijedloge kojima bi se poboljšala operativna učinkovitost EUROPOL-a i poduprlo djelovanje država članica.

---

³⁶ O analitičkim radnim datoteka vidi supra 1.1.3.

³⁷ Europski ured za sprečavanje prevara (*European Anti-Fraud Office*).

Posebnu vrstu poboljšanja sustava zaštite podataka predviđa odredba članka 28. nacrtu kojom se predviđa da će službenik za zaštitu podataka, kojega imenuje Upravni odbor na prijedlog direktora EUROPOL-a, djelovati neovisno u obavljanju svojih dužnosti.

Postupak prilikom utvrđivanja nepravilnosti u obradi podataka također je izmijenjen jer bi službenik zaštite sigurnosti podataka, ukoliko utvrdi nepravilnosti, najprije trebao izvijestiti direktora, pa Upravni odbor te na koncu Zajedničko nadzorno tijelo kao konačnu instancu za rješavanje problema.

O **povjerljivosti** u nacrtu Odluke govori se u cijelom jednom poglavlju. U članku 40. stavku 1. nacrtu predviđa se da će Vijeće kvalificiranom većinom glasova, nakon konzultacija s Europskim parlamentom pripremiti pravila o povjerljivosti, i to u dogovoru s Upravnim odborom EUROPOL-a. Ova pravila će obuhvatiti i odredbe o slučajevima kada EUROPOL razmjenjuje povjerljive podatke s trećim stranama.

Nadalje, radi povećanja sigurnosti osoblja koje postupa s povjerljivim podacima EUROPOL-a, zadužuje se Upravni odbor da donese odredbe o sigurnosnim provjerama za osoblje EUROPOL-a. Posebna ovlast dodjeljuje se direktoru EUROPOL-a kojom se on ovlašćuje da, u iznimnim situacijama, dostavi klasificirane podatke trećoj strani s kojom EUROPOL nema sklopljen sporazum o suradnji. U tom slučaju direktor EUROPOL-a mora o dostavi izvijestiti Upravni odbor i Zajedničko nadzorno tijelo te mora posebno voditi brigu o prirodi dostavljenog podatka, svrsi dostave, duljini trajanja obrade, općim i posebnim odredbama o zaštiti osobnih podataka koje se dostavljaju trećoj strani te o tome je li treća strana spremna postupati sukladno zahtjevima EUROPOL-a.

U odnosu na funkcioniranje **časnika za vezu** predviđa se izmjena kojom se časnicima za vezu omogućuje međusobna razmjena podataka koji su izvan mandata EUROPOL-a, u mjeri u kojoj to nije u suprotnosti s nacionalnim zakonodavstvom. Nadalje, časnici za vezu mogu s osobljem EUROPOL-a surađivati u razmjeni informacija i savjeta koji više nisu ograničeni samo na podatke koje je dostavila država članica koja ga je uputila.

Upravni odbor bio bi sastavljen od po jednog predstavnika svake države članice i predstavnika Europske komisije. Odluke bi se, u pravilu, donosile 2/3 većinom glasova svih članova.

Novi sustav financiranja u članku 42. nacrtu predviđa da bi se EUROPOL, s danom stupanja Odluke na snagu, dakle 1. siječnja 2010. godine, trebao financirati iz sredstava Europske unije temeljem dogovora Europskog parlamenta i Vijeća sukladno Međuinstitucionalnom sporazumu od 17. svibnja 2006. godine³⁸. EUROPOL postaje agencija Europske unije čime se mijenjaju i odredbe o osoblju koje će se i dalje dijeliti na ugovorno i stalno osoblje.

3. LISABONSKI UGOVOR I BUDUĆA SURADNJA REPUBLIKE HRVATSKE S EUROPOL-om

Republici Hrvatskoj je zajedno s drugim državama jugoistočne Europe, omogućeno sklapanje sporazuma s EUROPOL-om još 2002. godine, te ih je, za razliku od ostalih

---

³⁸ Vidi Službeni list EU – OJ C 139 od 14. lipnja 2006., 1.

država, uspješno okončala u studenom 2004. godine i to sklapanjem strateškog i operativnog sporazuma koji predviđa i razmjenu osobnih podataka. Sporazumom su određena sljedeća područja suradnje: razmjena saznanja, razmjena stručnog znanja, razmjena općih situacijskih izvješća, razmjena strateških analiza, razmjena saznanja u sprječavanju kriminala, sudjelovanje u aktivnostima obuke, savjetovanje i podrška u individualnim policijskim akcijama.

Kao nadležna tijela u Republici Hrvatskoj za ostvarivanje suradnje s EUROPOL-om, Sporazumom su određeni:

- Ministarstvo unutarnjih poslova - Ravnateljstvo policije
- tri upravne organizacije u sastavu Ministarstva financija, i to: Carinska uprava Porezna uprava i Ured za sprječavanje pranja novca.

Aktivnosti oko uspostave Odsjeka Europol-a su formalno pravno dovršene 19. siječnja 2006. godine. S punim operativnim radom započeo je u rujnu 2006. godine.

Operativna suradnja se većim dijelom ostvaruje razmjenom pismena između nacionalne kontakt točke (Odsjek Europol-a) i za to nadležne organizacijske jedinice EUROPOL-a. Sporazumom je predviđeno upućivanje časnika za vezu u EUROPOL koji će predstavljati Republiku Hrvatsku u EUROPOL-u i bit će spona u ostvarivanju suradnje između Republike Hrvatske (Odsjek Europol-a) i EUROPOL-a. Policijski časnik za vezu Republike Hrvatske pri EUROPOL-u stupio je na dužnost dana 2. ožujka 2008. godine³⁹.

Sukladno tzv. Danskom protokolu Republika Hrvatska se može, uz ispunjavanje određenih uvjeta⁴⁰, uključiti u pojedine analitičke radne datoteke EUROPOL-a (AWF). S druge strane, putem EUROPOL-a Republika Hrvatska zaprima informacije o novim modalitetima kriminaliteta, razne analitičke produkte (strateške analize, biltene i dr.), koji se distribuiraju mjerodavnim specijalističkim linijama rada.

Kvalitativna i kvantitativna razmjena informacija višestruko se povećala od trenutka upućivanja časnika za vezu Republike Hrvatske u sjedište EUROPOL-a. U prilog pojačanom intenzitetu policijske razmjene podataka Republika Hrvatska s EUROPOL-om nakon upućivanja policijskog časnika za vezu, ukazuju i sljedeći statistički podaci: šest mjeseci prije upućivanja razmijenjeno je 376 poruka, a šest mjeseci nakon upućivanja 1 173 poruke. Republika Hrvatska je aktivno sudjelovala u provođenju niza operativnih postupanja od čega se mogu navesti obrade u svezi s krivotvorenim karticama, krivotvorenim eurima, uhićenjima osoba za kojima je raspisana međunarodna potraga, zajedničkim akcijama oko pronalaska ukradenih vozila i počinitelja kaznenih djela, pronalaskom nestalih osoba, vještačenjem u svezi s najtežim kaznenim djelima i dr.

Koordinativnim aktivnostima Ureda dogovorena je suradnja EUROPOL-a i MUP-a RH u sklopu analitičkih radnih datoteka EUROPOL-a te je od dana 17. listopada 2008. godine Republika Hrvatska punopravna članica dviju analitičkih radnih datoteka, dok se očekuje i skoro pristupanje još jednoj analitičkoj radnoj datoteci.

---

³⁹ Više o postupku pristupanja i sadržaju Sporazuma vidi u: Rošić, M., Europol i međunarodna policijska suradnja Republike Hrvatske, HLJKPP, 1, 2008.

⁴⁰ Vidi supra pod 1.1.3.

Ipak, stvarnu budućnost suradnje Republike Hrvatske i EUROPOL-a uvelike određuje i sudbina budućeg Reformskog ili Lisabonskog ugovora⁴¹, i to ne samo u dijelu koji uređuje odredbe relevantne za kaznenopravne ustanove, nego posredno i u dijelovima koji se odnose na izmjene kaznenoprocenone i kaznenomaterijalne prirode, kao i na integraciju trećeg stupa u pravni poredak Europske zajednice.

Najznačajnija novina je da Lisabonski ugovor predviđa prijelaz s jednoglasnog sustava odlučivanja na sustav u kojem se odluke za cijelo područje pravde, slobode i sigurnosti donose suodlučivanjem Europskog parlamenta i Vijeća kvalificiranom većinom. Ovaj postupak bi se trebao primjenjivati i u slučaju određivanja strukture, funkcioniranja i opsega djelovanja EUROPOL-a – članak 85(1) i članak 88(2). Ipak, države zadržavaju stanovitu suverenost⁴² zadržavajući sustav jednoglasnog odlučivanja, između ostaloga, u slučajevima proširenja liste područja teškog kriminaliteta, mjera operativne suradnje između policijskih, carinskih i drugih nadležnih nacionalnih tijela, kao i u određivanju uvjeta i ograničenja pod kojima nadležna tijela države članice mogu djelovati na državnom području druge države, tako da je i kaznenopravna suradnja ostala kao područje u kojem su zadržani elementi međuvladinog odlučivanja⁴³.

S obzirom na već ukazanu sporost izmjene odredaba Konvencije, Europska komisija je još 2006. godine pokrenula postupak izmjene pravne prirode Konvencije o EUROPOL-u Odlukom za koju ne treba ratifikacija. Vijeće je tako donijelo Odluku o osnivanju EUROPOL-a 24. lipnja 2008. godine kojom su zamijenjeni Konvencija i protokoli, ali koja kreće s primjenom od 1. siječnja 2010. godine. Kako je Lisabonski ugovor preuzeo odredbe Ustavnog ugovora čija su rješenja pretočena u Odluku o EUROPOL-u, Odlukom su tako već unaprijed provedene odredbe Lisabonskog ugovora tako da je Komisija uspjela u namu da ozakoni nova rješenja o nadležnosti, ovlasti i kontroli EUROPOL-a i prije ratifikacije Lisabonskog ugovora. Odlukom se šire ovlasti EUROPOL-a, kako je to već prethodno pojašnjeno, ali mu se ne daju ovlasti samostalnog istražnog ili izvršnog tijela. EUROPOL može provoditi operativne aktivnosti samo u suradnji s nacionalnim policijama.

Nadzor provedbe operativnih ovlasti i postupanje s osobnim podacima, sukladno temeljnim pravnim načelima iziskuje postojanje sudske kontrole. Lisabonskim ugovorom se, po prvi put predviđa uspostava pune sudske kontrole EUROPOL-a putem Suda Europske unije⁴⁴.

Republika Hrvatska ima mogućnost aktivnog sudjelovanja u zajedničkom radu s EUROPOL-om kroz analitičke radne datoteke koje pružaju izvor vrlo korisnih kriminalističko-obavještajnih saznanja – koja bi se mogla iskoristiti u konkretnim kriminalističkim

---

⁴¹ Vidi supra bilješku 1.1.; Reformski ili Lisabonski ugovor u čl. 1. sadržava izmjene Ugovora o Europskoj uniji, a u čl. 2. izmjene Ugovora o Europskoj zajednici u kojem se navodi da će on biti zamijenjen s *Treaty on the Functioning of the European Union*.

⁴² O tzv. postupku ranog uzbunjivanja, "kočnici u slučaju opasnosti" i "klupskom modelu" vidi više u Đurđević, Z., Lisabonski ugovor: Prekretnica u razvoju kaznenog prava u Europi, HLJKPP, 2, 2008., 1077.-1127.

⁴³ Usp. vidi: Turkalj, K., Europska unija kao prostor slobode, sigurnosti i pravde, Informator, 2008., 5630.

⁴⁴ Vidi i: Gluščić, S., Kaznenopravni sustav pred izazovom organiziranog kriminaliteta – međunarodna kaznenopravna pomoć i suradnja, HLJKPP, 5(2), 1998., 920.

obradama. Osim toga, u sjedištu EUROPOL-a svakodnevno se analiziraju ogromne količine interesantnih informacija iz otvorenih izvora, omogućena je razmjena znanja i organizacija specijalističkih seminara kojima se utvrđuju postojeća i razvijaju nova znanja u suzbijanju novih pojavnih oblika kriminala, i to sve uz mogućnost korištenja fondova Europske unije.

Najznačajnije postignuće je neposredni kontakt i suradnja između časnika za vezu koji zajedno rade i djeluju "pod istim krovom", a predstavljaju "produžene ruke" policijskih tijela država koje ih upućuju, što značajno doprinosi ubrzanju razmjene informacija. Postojanje policijskih časnika za vezu koji radi obavljanja svojih redovnih poslova uživaju i diplomatske povlastice i imunitete i u pravilu su akreditirani pri diplomatsko-konzularnim predstavništvima matičnih država, predstavlja početak razvoja tzv. policijske diplomacije, pojam koji, za razliku od tzv. vojne diplomacije još nije uobličen u međunarodnim konvencijama koje uređuju povlastice i imunitete. Potreba promjene ovakvog pristupa nameće se sama po sebi već iz dva temeljna razloga:

1. Već u uvodnim odredbama Lisabonskog ugovora navodi se kako je jedan od glavnih ciljeva Unije uspostava prostora slobode, sigurnosti i pravde bez unutarnjih granica te sprječavanje i suzbijanje kriminaliteta (čl. 2(2) Ugovora o Europskoj uniji), a što iziskuje međunarodni pristup i zajedničku spremnost svih država članica na suradnju, a u djelokrugu je rada ponajprije policije.

2. Jedno od intenzivnijih područja regulatorne aktivnosti Europske unije je treći stup zajednice – kaznenopravno područje, u kojem je u posljednjih desetak godina doneseno više od tisuću novih akata s tendencijom da se taj trend i nastavi zbog potrebe daljnjeg unaprjeđenja u borbi protiv transnacionalnog organiziranog kriminala (npr. mjere operativne suradnje između država članica, uvjeti i ograničenja djelovanja policijskih službenika na državnom području druge države članice i dr.).

Budućnost, ili točnije, mogućnosti suradnje Republike Hrvatske putem EUROPOL-a šire se usvajanjem Lisabonskog ugovora.

Sve što se ratifikacijom Lisabonskog ugovora usvoji, postaje pravna stečevina Unije koju Hrvatska mora uskladiti s unutarnjim pravnim poretkom što bi moglo dovesti do sužavanja pravnih učinaka nacionalnog suvereniteta⁴⁵. Analizom radnog programa EUROPOL-a za 2009. godinu⁴⁶ izrađenog temeljem petogodišnje strategije rada 2008.-2013. godine, ističe se kako se u međuvremenu očekuje stupanje na snagu Lisabonskog ugovora 2009. godine, izrada prvih procjena ugroza organiziranim kriminalom za područje tzv. Zapadnog Balkana te jačanje razmjene informacija po novim modelima: uspostavom načela dostupnosti⁴⁷, razvojem tzv. Prümškog sporazuma⁴⁸ i kroz okvirnu odluku o razmjeni informacija (tzv. švedska inicijativa)⁴⁹. Ključ svih aktivnosti je razmjena informacija

---

⁴⁵ Primjeri ovoj konstataciji mogu se i otprije naći u odredbama schengenskih provedbenih sporazuma koji uređuju prekogranična nadziranja, prekogranična praćenja i prekogranične potrage kada su moguća postupanja policijskih službenika jedne države na državnom području druge države.

⁴⁶ Vidi: <http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/08/st07/st07801.en08.pdf>

⁴⁷ Vidi prijedlog Okvirne odluke za razmjenu informacija; Tajništvo Vijeća, dokument br. 13413/05 CRIMORG 111 od 18. listopada 2005.

⁴⁸ Službeni list EU od 28. ožujka 2007., 71/35-71/45.

⁴⁹ Okvirna odluka 2006/960/JHA od 18. prosinca 2006. o pojednostavljenju razmjene informacija i obavještajnih podataka između tijela kaznenog progona.

i uloga EUROPOL-a kao nositelja modela "postupanja policije vođenog obavještajnim podacima"⁵⁰ na razini Europske unije. Koristi koje bi Republika Hrvatska kao punopravni član Europske unije, te tako postupno i punopravna članica EUROPOL-a mogla imati u otkrivanju i suzbijanju najtežih pojava oblika kriminala, nemjerljive su. EUROPOL planira: jačanje uloge organizacije u suzbijanju tzv. prekograničnog kriminala, usmjerenje rada u analitičkim radnim datotekama na određene skupine počinitelja, planira postati centar za podršku za prevenciju i istrage kaznenih djela u svezi s terorizmom, raditi na daljnjem jačanju suradnje s tzv. trećim stranama, uspostaviti informacijski sustav za države članice u kojem bi se prikupljali podaci o počiniteljima, osumnjičenicima i osuđenima za kaznena djela u svezi s najtežim oblicima organiziranog kriminala i terorizma, poduzimati daljnje mjere u jačanju uloge EUROPOL-a kao središnje agencije za obuku u kriminalističko-obavještajnoj analitici, borbi protiv trgovine opojnim drogama, krivotvorenja eura i dr., dostavljati procjene ugroze od organiziranog kriminaliteta svim državama članicama, razvijati analitičke alate radi automatske pretrage analitičkih radnih datoteka i informacijskih sustava, ostvariti povezivanje na Schengenski informacijski sustav druge generacije i povezivanje na europski sustav zaprimanja zahtjeva za izdavanje viza.

Unaprjeđenje rada predviđeno je na svim područjima:

1. organizirani kriminal – procjena ugroze od kriminala iz država jugoistočne Europe i od albanskih etničkih organiziranih skupina, motorističkih bandi i izrada strateške studije o nezakonitoj trgovini duhanskim proizvodima
2. kompjutorski kriminal
3. posebne istražne tehnike – prekogranični nadzor, upotreba informanata, zaštita svjedoka i dr.
4. nezakonita trgovina opojnim drogama – sintetičke droge, heroin, kokain, ekstazi - izrada strateških procjena i obuka
5. dječja pornografija i trgovina ljudima
6. nezakonite migracije
7. financijski kriminal – utvrđivanje imovine, zapljena imovine u sudskom postupku
8. imovinski kriminal – krađe motornih vozila, baza izdanih administrativnih dokumenata i dr
9. terorizam – izrada strateških dokumenata
10. krivotvorenje eura – novi *modus operandi* počinjenja, sustavi printanja novčanica, sustav ranog uzbunjivanja i dr.
11. prevare u kartičnom poslovanju – praćenje novih pojava oblika, uspostava sustava ranog uzbunjivanja
12. analitičke obrade
13. usluge informatičke tehnologije (npr. sustav SYSTRAN koji omogućuje automatski prijevod zaprimljenih poruka).

---

⁵⁰ *Intelligence led policing*, model koji predstavlja okosnicu "proaktivnog", predviđajućeg djelovanja policije, za razliku od sustava u kojem se reagira na nastalu posljedicu. Ovaj model rada trebao bi biti okosnica budućeg rada kriminalističke policije Republike Hrvatske.

3. ZAKLJUČAK

U svakoj ozbiljnijoj analizi sustava javne sigurnosti, i u užem smislu suradnje policije Republike Hrvatske s EUROPOL-om, nikako se ne smije smetnuti s uma da će, uvjetno rečeno, "istočne" granice Republike Hrvatske ulaskom u Europsku uniju postati i vanjske granice Unije te da bi Hrvatska trebala postati i prva punopravna članica Europske unije među državama tzv. Zapadnog Balkana. Ovo će imati za posljedicu potrebu obostrano pojačane suradnje između Republike Hrvatske i država članica Europske unije – Republike Hrvatske radi osiguranja zaštite i sigurnosti građana i imovine, s jedne strane, i država članica Europske unije radi sigurnosti prostora Europske unije. Prostor tzv. Zapadnog Balkana je sigurnosno interesantan jer se radi o prostoru preko kojega prelazi tzv. Balkanska ruta trgovine drogom, cigaretama i drugim akciznim robama čija je cijena znatno niža nego na tržištu Europske unije. Nadalje, riječ je o prostoru na kojem homogeno djeluju organizirane kriminalne skupine s manje ili više izraženom tendencijom obavljanja najtežih oblika kriminalnih aktivnosti u bližem ili daljem susjedstvu. Utjecaj ratnih djelovanja 90-ih godina dodatni je čimbenik koji je doprinio nestabilnosti jer je cijelo područje bilo izloženo ratnim djelovanjima koja su donijela socijalno raslojavanje, nesređene evidencije i naoružavanje stanovništva što je dovelo i do svojevrsnog "novačenja" novih počinitelja kaznenih djela.

Uloga Republike Hrvatske je utoliko specifična što bi, kao prva država s ovoga prostora, predstavljala i svojevrsan most suradnje s Europskom unijom kroz razmjenu saznanja. Kao što se i pretpostavljalo, nakon upućivanja časnika za vezu Republike Hrvatske u sjedište u EUROPOL, zabilježen je značajan trend porasta suradnje RH i država članica Europske unije. I letimičan pregled međunarodne policijske suradnje na europskom području u posljednjih 20-ak godina jasno naznačava područje tzv. Zapadnog Balkana – "mekog trbuha Europske unije", kao područje od posebnog značaja. U prilog ovoj tvrdnji ukazuje i činjenica da danas u Republici Hrvatskoj djeluju 23 strana policijska časnika za vezu, znatno više nego u većini susjednih država – što je svakako indikativno.

Usvajanjem Lisabonske strategije, punopravnim članstvom Republike Hrvatske u Europskoj uniji i time, punopravnim članstvom u EUROPOL-u te daljnjom uspostavom sigurnosti na vanjskim granicama ispunjavanjem uvjeta predviđenih schengenskom pravnom stečevinom, Hrvatska bi značajno ojačala sigurnosnu poziciju što je najnužniji preduvjet daljnjeg gospodarskog razvoja i napretka. O značaju punopravnog članstva u EUROPOL-u i mogućnostima koje ovakvo članstvo nudi, lapidarno je bilo navedeno u gornjem tekstu, a stvarni učinci će se najbolje ogledati kroz konkretne kriminalističke obrade u budućnosti.

LITERATURA

1. Degan, V. Đ., Pavišić, B. (2005). *Međunarodno kazneno pravo*. Rijeka: Pravni fakultet i Žagar.
2. Đurđević, Z. (2008). *Lisabonski ugovor: Prekretnica u razvoju kaznenog prava u Europi*. HLJKPP, 2, 1077.-1127.
3. Fontaine, P. (2004). *Europa u 12 lekcija*. Europska komisija, Opća uprava za tisak i komunikacije. B-1049 Bruxelles.

4. Gluščić, S. (1998). *Kaznenopravni sustav pred izazovom organiziranog kriminaliteta – međunarodna kaznenopravna pomoć i suradnja*. HLJKPP, 5(2), 903.-929.
5. Horvatić, Ž. (2002). *Djelovanje međunarodnih organizacija u suzbijanju kriminala*. Zagreb: Pravni fakultet u Zagrebu.
6. Ivanda, S. (2001). *Schengenski sporazumi i unutarnja sigurnost*. Zagreb: MUP RH.
7. Ivanda, S., Dragović, F.(2003). *Suradnja policije i pravosuđa u Europskoj uniji od Maastrichta do danas*. Policija i sigurnost 1-3, 43.-60.
8. Krapac, D. (2006). *Međunarodna kaznenopravna pomoć*. Zagreb: Narodne novine.
9. Moore, A. (2004). *Police and Judicial Co-operation in the European Union*. Cambridge.
10. Novoselec, P. (2007). *Opći dio kaznenog prava*. Zagreb: Sveučilišna tiskara.
11. Rošić, M. (2006). *Međunarodna policijska suradnja kriminalističke policije Republike Hrvatske*. HLJKPP, 1, 87.-127.
12. Rošić, M. (2008). *Europa i međunarodna policijska suradnja Republike Hrvatske*. HLJKP, 1, 205.
13. Sačić, Ž. (2000). *Međunarodna suradnja Ministarstva unutarnjih poslova RH – oblici, ciljevi, obilježja i uočeni problemi*. HLJKPP, 1, 123.-163.
14. Turkalj, K. (2008). *Europska unija kao prostor slobode, sigurnosti i pravde*. Informator, 5630.
15. *Öffentliche Sicherheit* (2007). Časopis Ministarstva unutarnjih poslova Republike Austrije, 11-12 (studeni-prosinac), 23.
16. *EUROPOL KONVENTION und RECHTSAKTE des RATES* (2004). Konvencija Euro-pola i pravni akti Vijeća (ministara pravosuđa i unutarnjih poslova EU-a), Bundesministerium für Inneres, Bundeskriminalamt, Büro II/2.2, Fassung 5.

Summary

Marijo Rošić

Perspectives of the Republic of Croatia in Cooperation through EUROPOL

Through the creation of a Europol Section within the International Police Cooperation Department of the Criminal Police Directorate in September 2006, the Republic of Croatia has de facto launched the implementation of an international agreement on cooperation with the European Police Office – EUROPOL. Concrete operative achievements on mutual cooperation have become visible since the appointment of the police liaison officer of the Republic of Croatia in the EUROPOL Headquarters in March 2008. Taking into consideration the role of EUROPOL as the central EU authority in fighting the most serious forms of crime, the author analyses the positive legal basis which regulates the functioning of EUROPOL and gives a comparative view on the Council Decision on the Establishment of the European Police Office which is going to be the legal basis for the future functioning of EUROPOL. Finally, taking into account the positive legal status of the Republic of Croatia in cooperation with EUROPOL and the significance of the Lisbon Treaty which is going to bring thorough changes to the criminal law basis of the future functioning of the EU, the author presents a short overview of the aspects and significance of the future cooperation of the Republic of Croatia with EUROPOL.

Key words: International Police Cooperation, International Police Exchange of Information, EUROPOL – European Police office, Schengen Implementation Agreement, Maastrich EU Agreement, EUROPOL Convention, Additional Protocols on the EUROPOL Convention (Money laundering, Joint investigation teams, danish protocol), AWF-analitical work files, Lisbon Treat, organised crime, liaison officer, swedish initiative, Prüm Treaty.